

VOLKSTUINVERENIGING

BLADEL

Herfst 2025

Geachte tuinders,

Ja, het is weer langzaam herfst geworden. De dagen zijn korter en kouder, de tuin wordt leger en leger, de witlof is ingekuild en de groenbemesting begint boven de grond te komen.

We kunnen terugkijken op een wel heel wisselend jaar. Een zeer nat voorjaar en een zinderende zomer. Boontjes die geen zwemdiploma hadden zijn gewoon verzopen en voor zover ze nog wel de moed hadden om hun kopje boven het

maaiveld uit te steken, wist een konijn of haas snel een einde te maken aan dat pril geluk. Gelukkig geen naaktslakken, maar beesten die ik het liefst gestrekt in de pan zie liggen, zijn ook wel een ramp. Boontjes en sla zijn wel zijn favoriete groenten. Voordeel is wel dat we dan wel zeker weten dat het een biologisch gevoed konijn of haas is en dat is niet duidelijk van een gefokt konijn of haas!

(volgens mij kun je een haas niet kweken in een kooitje)

Gelukkig zagen we op een dag 15 tot 17 vrij grote patrijzen rondscharrelen in de diverse tuinen. Die beesten zijn ook niet te vangen voor een selfie. Is het zo dat een kwartel niet, tot vrij moeilijk kan vliegen. Een patrijs is een goede vlieger en met een te grote druk, zijn ze 'roef' verdwenen.

Onze bijenkast is voorzien van een nieuw bijenvolk! In no-time hadden we ook bezoek van de Aziatische hoornaar. In 20 minuten heb ik er 7 naar de eeuwige jachtvelden geholpen. "Zo", zei de imker "nu nog de 3993 andere uit het nest." Hij vertelde mij dat elke hoornaar die je doodt in het voorjaar een geheel nest hoornaars in het najaar scheelt.

Maar nu is het effect een heel stuk minder. Eigenlijk moet je ze nu vangen met een vlindernet, dan merken, weer loslaten en de tijd opnemen die er zit tussen het loslaten en het weer waarnemen van de gemerkte hoornaar. Dan kun je er achterkomen waar het nest zich bevindt. Ik heb onze imker succes gewenst en ben maar gaan schoffelen.

We hebben helaas een van onze tuinders op de Beemdstraat verloren.

Ad Louwers

Na een kort ziekbed is onze oudste tuinder (Beemdstraat) op 18 augustus overleden.

Een rustige tuinder, met zijn omgebouwde elektrische herenfiets. Deed alles nog zelf, ondanks zijn leeftijd van 86 jaar. Het ompspitten van zijn tuin, het zaaien en oogsten van de groenten.

Hij stond open voor alle vragen van het groeien van de groenten, maar als je een domme vraag stelde, kreeg je sneer of een dom antwoord terug.

Een geliefde man met mooie herinneringen.

Het tuinhuisje op de Beemd nadert zijn oplevering; 'de mei' stond al lang geleden op het dak. Iedereen was druk bezig met zaaien, schoffelen en water geven. Nu het wat stiller wordt, wil de werkploeg weer aan de gang om ons huisje af te werken. De buitenzijde is gebeitst en er zijn extra ramen ingemaakt. De Passiebloem rond de rozenboog is op het hoogste punt gekomen maar zal dit jaar niet meer bloeien. Dat bewaren we tot het volgend jaar. Nu nog d'n hof ompspitten en aanplanten. We hebben al een mooie tafel met 4 stoelen en een aantal plastic stoelen en een echte Barbecue.

Iemand nog een idee voor een mooie naam???

Tijdens de werkzaamheden even een rustpuntje

En dan nu maar op naar onze feestavond! Allemaal al opgegeven??

Ik wil in deze Nieuwsbrief even ingaan in de weeuwenteelt, de compostbak, de hoornaar, specifiek de Aziatische

Veel leesplezier,
Groenten,
Theo

ONS FEEST!

Onze tuindersvereniging bestaat in oktober precies 40 jaar. Aanstaande woensdag 29 oktober gaan we daarom eten bij de Bamboo Inn in Hapert (Oude Provincialeweg 23). We gaan van 18.00 tot 21.00 genieten van een uitgebreide buffet met gratis drinken.

**Iemand een idee wat een
QL-code is? Sta bij de
Chinees maar we
schijnen elkaar niet te
begrijpen.**

WEEUWENTEELT

Weeuwenteelt is een teeltmethode waarbij groentezaden in het najaar in een koude bak, onverwarmde kas of volle grond worden gezaaid, waarna de planten buiten overwinteren en in het vroege voorjaar worden uitgeplant om eerder te kunnen oogsten dan bij regulier zaaien. Deze methode werd vroeger gebruikt om zonder verwarmde kassen toch vroege oogsten te krijgen, en wordt tegenwoordig vooral door hobbykwekers toegepast om energie te besparen en de oogst te vervroegen.

Hoewel: Heb jij de knoflook al geplant? Ook dat is weeuwenteelt!

Hoe weeuwenteelt werkt

1. Zaaien in het najaar:

Zaai de gekozen groentezaden in september of oktober in een zaaibak of een koude bak.

2. Opkweken in de kou:

De zaailingen overwinteren in de koude bak of kas. Het is belangrijk om de bak goed te ventileren om rotting van de zaden te voorkomen.

3. Verpotten:

Als je ze hebt geplant in een tray, na ongeveer drie weken, of wanneer de zaailingen een paar echte bladeren hebben, kun je ze oppotten in grotere potten.

4. Uitplanten in het voorjaar:

In het vroege voorjaar, afhankelijk van de soort, plant je de weeuwen (de gekiemde en opgepote planten) uit op hun definitieve plek in de moestuin.

Geschikte gewassen

Weeuwenteelt is geschikt voor diverse koolsoorten zoals bloemkool, spitskool, witte kool en rode kool, maar ook voor sla en andijvie.

Doel

Het hoofddoel van weeuwenteelt is het vervroegen van de oogst van groenten. Door het vroege zaaien en overwinteren, zijn de planten al goed ontwikkeld en kunnen ze eerder oogstbaar zijn.

**Liggen twee leeuwen onder een boom.
Komt een LandRover aan met toeristen.
Zegt de ene leeuw tegen de andere;
"hé maat, heb jij geen zin in een lekkere toerist?"
Zegt de andere: "Nee, vandaag geen zin in ingeblikt vlees!"**

Compostbak

Een eigen compostbak hebben is echt fantastisch. Je kunt je gft-afval kwijt en je hebt een super waardevolle bron om je planten beter te laten groeien.

Op dit moment subsidieert onze gemeente de aanschaf van een compostbak, hierdoor is hij nu verkrijgbaar voor 25 euro.

Wat moet je daarvoor doen?

Betaling dient vooraf te gebeuren bij het Klant Contact Centrum. Je kan hiervoor een afspraak

maken. Of je kan tijdens de openingstijden van het gemeentehuis ook langskomen om direct bij de balie te pinnen. Hierna wordt het compostvat bij je thuisbezorgd. Voor gebruik op de tuin is deze toch wel wat aan de kleine kant. Voor een hele tuin heb je ongeveer nodig één kubieke meter voor één jaar nodig. Met twee van deze bakken kun je een jaar gebruik maken van de ene bak en het volgende jaar de volgende bak. Op het einde van dat jaar kun je de inhoud uit de eerste bak als compost op je land gebruiken.

De Europese en de Aziatische hoornaar

Het belangrijkste verschil is de kleur: de Aziatische hoornaar is overwegend zwart met gele pootjes en een oranje band op

het achterlijf, terwijl de Europese hoornaar geel en roodbruine tinten heeft met rode poten. Daarnaast is de Aziatische hoornaar iets kleiner en kan hij stationair in de vlucht stil blijven hangen om bijen te vangen, in tegenstelling tot de Europese hoornaar die insecten altijd in vlucht vangt.

Hoornaars waarschuwen voordat ze steken

Europese hoornaars dulden in principe geen indringers in de omgeving van hun nest. Een afstand van minimaal 3 meter tot grote nesten is aan te bevelen. Gelukkig vallen ze indringers meestal niet zonder waarschuwing aan. Wanneer je het nest benadert, gaan ze doorgaans eerst om je heen zoemen om te laten merken dat je ongewenst bent. Als je dan naar hun zin niet snel genoeg weg bent, vliegen ze tegen je aan als laatste waarschuwing. Ben je dan nog niet weg, dan pas steken Europese hoornaars je.

De Aziatische hoornaar overwintert als bevruchte koningin, die in het voorjaar een primair nest bouwt en eitjes legt. Werksters komen uit, helpen met de bouw en voeding van larven, waarna het nest groeit. In de zomer verhuist de kolonie vaak naar een groter secundair nest, hoog in een boom.

Van een nest zijn er ongeveer 500 zgn 'stichtende hoornaars', dit zijn hoornaars die in principe een koningin kunnen worden. In de herfst worden nieuwe (stichtende) koninginnen en mannetjes geboren; na de paring sterven de mannetjes, de oude koningin en werksters, waarna de overwinterende nieuwe koninginnen het volgende jaar een nieuw volk kunnen stichten.

Deze eenvoudige maar zeer effectieve hoornaar-val is speciaal ontworpen voor de Aziatische hoornaar. Het heeft 1 conische inlaat met een openingsdiameter van 8.5 mm, waardoor de Europese hoornaar niet kan binnenkomen. In de lokval giet je een lokmiddel. Je kan dit lokmiddel ook zelf maken met een mengsel van 1/3 witte wijn, 1/3 bier en 1/3 suiker(stroop). Hoornaars en wespen lusten graag de alcohol, maar bijen niet.

Hier zijn enkele weetjes voor de moestuin:

- Gebruik regenwater in plaats van kraanwater, want het bevat geen kalk.
 - Plant aardappels niet naast tomaten, omdat ze dezelfde ziektes kunnen krijgen.
 - Maak een moestuinplan en houd rekening met zonlichtbehoefte, groeigrootte en het combineren van planten die elkaar helpen.
 - Zorg ervoor dat je zaden niet te diep zaait en geef jonge plantjes voorzichtig water om verdrinking te voorkomen.
-

Een vliegtuig krijgt tijdens de vlucht motorproblemen...

een Russische begint gauw aan haar opsmuk.

Vraagt de passagier naast haar waarom dit nu nog goed voor is.

Khorosho, (nou) antwoordt ze, ze redden eerst de mooiste!

Bodem en bemesting

- Stikstof:

Een tekort leidt tot gele bladeren en slechte groei, terwijl een teveel leidt tot slappe, snel groeiende planten die gevoeliger zijn voor ziekten en minder vruchten geven. Planten die veel blad produceren, zoals sla, spinazie en kool, hebben meer stikstof nodig, terwijl vruchtgewassen zoals tomaten en courgettes beter af zijn met minder, omdat ze anders meer blad dan vruchten zullen maken.

- Bemesting:

Vers en niet-verteerde paardenmest
Het beste is om dit in de herfst te gebruiken, zodat regen en wind de mest kunnen afzwakken. Werk de mest diep weg in de grond. Gebruik het niet bij gevoelige planten zoals fruitbomen, ui, sjalot, knoflook en wortelen.

Je kunt verse mest ook toevoegen aan een composthoop om te composteren. Sommige geleerden weiden wel aandacht aan de mogelijkheid dat paardenmest resten van geneesmiddelen voor paarden kan bevatten. (ontwormen)

Gebruik goed verteerde mest. Een goede stalmest mag niet meer naar ammoniak ruiken, maar moet geurloos zijn.

- Bodemluchtigheid:

Schoffel regelmatig om zuurstof in de bovenste laag van de bodem te brengen, maar keer de grond niet om met een spade.

- Compost:

Maak zelf compost van je tuinafval en keukenafval, maar vermijd zieke planten en citrusvruchtschillen.

Een vliegtuig krijgt tijdens de vlucht motorproblemen...

een Arabische begint al haar juwelen aan te doen.
vraagt de steward waar al dat gedoe nu nog voor nodig is
Alan,(nou) ze redden altijd eerst de rijkste.

Verzorging en oogsten

- Water geven:

Geef jonge plantjes voorzichtig water, bijvoorbeeld met een plantenspuit, en grotere planten in de avond met een gieter, zodat het water in de grond kan trekken en de wortels sterker worden.

- Oogsten van courgettes:

Oogst courgettes als ze nog jong en klein zijn (ongeveer 15 cm).

- Zonlicht:

Kies een zo zonnig mogelijke plek voor je moestuin. Veel groenten hebben veel zonlicht nodig om goed te kunnen groeien.

- Groenbemester:

Als je een pauze wilt in je moestuin, zaai dan een groenbemester op de lege plekken. Dit onderdrukt onkruid en verrijkt de bodem met organische stof wanneer het afsterft.

Na de oogst

- Zet bonen die je in het najaar oogst (uit dorre en droge peulen) eerst 48 uur in de vriezer. Laat ze daarna vervolgens nog enkele dagen buiten de vriezer drogen. Door het invriezen voorkom je dat eventuele larven van de stambonenkever in de bonen worden geboren. (er zijn 2 soorten kevers eentje eet de bladeren en eentje legt eieren in de bloem die als de boon gedroogd is, uitkomt en de hele boon leeg-eet.)

- Plant courgette- en pompoenplanten op een hoop paardenmest met stro. Maak een gat in de heuvel, stop daar potgrond in en plant het zaadje daarin. Uit de mest halen de plantjes voeding en mineralen. En daarnaast houdt hij vocht en warmte vast en onkruid tegen. Wanneer je de plantjes aan het einde van het seizoen rooit, is de mest inmiddels gecomposteerd en kan je hem gebruiken op andere plekken in de tuin.
- Heb je een wat grotere moestuin? Zorg dan dat je een plank van een paar meter hebt liggen. Wanneer je ter plaatse iets wilt zaaien of planten, leg je de plank in het pad. Zo houd je de losgewoelde grond luchtig én zorg je dat je rijtjes recht blijven.
- Zaai sla, andijvie, venkel, paksoi en rucola elke twee weken, precies zoveel als je in twee weken gebruikt. Zo heb je het hele jaar genoeg en zit je niet met enorme overschotten.

Een vliegtuig krijgt tijdens de vlucht motorproblemen...

Een Keniaanse doet haar broek uit en richt haar achterwerk naar het raampje. Verwonderd vragen de passagiers wat die nu van plan is? Hé wel ... ze zoeken altijd eerst naar de zwarte doos.

Een racistische mop? Ik weet het. Ik ben totaal niet racistisch.
Maar toch vind ik de mop wel leuk! Ben je er toch door geraakt?
Sorry, dat is uiteraard helemaal niet de bedoeling.
Ik vond het alleen al leuk dat ik de mop in drieën kon maken.

Afrikaantjes

Afrikaantjes plant je in de moestuin vanwege hun nuttige eigenschappen, zoals het afweren van ongedierte en bodemziekten door hun geur, het aantrekken van nuttige insecten, en hun functie als groenbemester. Ze worden gebruikt als natuurlijke plaagbestrijding, onder andere tegen bladluizen, mieren, en aaltjes.

Augurken zijn geen komkommers: telen en bereiden

Er bestaat vaak verwarring tussen **komkommers en augurken**, en dat is begrijpelijk: verse augurken lijken qua smaak en uiterlijk sterk op kleine komkommers. Toch zijn er duidelijke verschillen. In tegenstelling tot komkommers worden augurken zelden rauw gegeten. Meestal komen we ze tegen in hun meest geliefde vorm: ingelegd in azijn en kruiden, zuur of zoet, zoals je ze in de supermarkt vindt.

Kweek zelf augurken

De augurk is de vrucht van de plant *Cucumis sativus* uit de komkommerfamilie die in de handel heel moeilijk vers te verkrijgen is. Zelf telen is dus een oplossing.

"HET MOOISTE
UITZICHT KOMT
NA DE ZWAARSTE
KLIM."

Tegenslag kan
je verder brengen,
zoals een vlieger pas
opstijgt met tegenwind.

VERDWAAL IN DE NATUUR
EN JE ZULT JEZELF VINDEN

Augurken zijn **éénjarige planten** die heel erg van warm weer houden. Kies bij de aanplant een beschut plekje want de plant kan niet tegen wind, regen en koude. Een serre is dus een nog betere keuze en zal voor een opbrengst zorgen die tot wel 5 keer hoger zal liggen. Je kan ze vervolgens over de grond laten kruipen of laten klimmen langs een gaas of klimrek. Augurken hebben vierkante stengels die tot wel 3 meter lang kunnen worden. Aan éénzelfde plant zitten **zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen**. Eén mannelijke bloem geeft voldoende stuifmeel om

tientallen vrouwelijke bloemen te bestuiven.

Verse augurken zijn kleiner dan komkommers maar dat is vaak omdat augurken vroeger worden geplukt. Hoe sneller je ze oogst, hoe groter de uiteindelijke opbrengst. Het is dus belangrijk **zeer regelmatig te oogsten**. Als je de vruchten jong plukt, kunnen de volgende snel doorgroeien. Doe je dit niet, dan valt de aangroei van nieuwe vruchten stil.

Het hoogtepunt van de oogst ligt in augustus/september. Kijk dan zeker een drietal keer in de week als er plukrijpe vruchten aan de ranken hangen. Je kan ze plukken van zodra ze zo een vijftal cm groot zijn. Eens geoogst kan je ze best zo snel mogelijk verwerken. Je kan ze inmaken maar je kan ze ook in zijn geheel in het vriesvak doen om ze later bijvoorbeeld in soep te gebruiken.

Pompoenrollade met Kerstmis

Gevulde pompoen, een heerlijk gerecht om eens geweldig uit te pakken met de Kerst.

Met dit veganistisch gerecht steel jij de show! Geadviseerd wordt om het op een eerder tijdstip toch even uit te proberen.

Ingrediënten

- □1 hele flespompoen*
- □1 ui (gesnipperd)
- □2 tenen knoflook (fijngesneden)
- □75 gram rijst
- □½ theelepel piment
- □75 gram zongedroogde tomaten (in kleine stukjes)
- □1 handje gedroogde cranberry's
- □1 handje gedroogde abrikoos (in kleine stukjes)
- □150 gram spinazie (vers)
- □1 theelepel tijm (gedroogd)
- □(olijf)olie, peper, zout en kaneel

Zo maak je het (bereidingswijze)

1. Verwarm de oven voor op 180 graden boven- en onderwarmte.
2. Snij de pompoen in de lengte doormidden, verwijder de zaadjes en hol de pompoen goed uit met een lepel of mes tot je een ruime centimeter vruchtvlees over houdt tegen de schil zoals je kunt zien op de foto.
3. Hou het vruchtvlees van de pompoen apart en snij dit in kleine blokjes (de zaadjes heb je verder niet nodig voor dit recept).
4. Verhit een beetje olie in een koekenpan en fruit de ui en knoflook even aan tot deze glazig beginnen te worden.
5. Voeg dan de blokjes pompoen toe en bak tot deze iets zachter worden.
6. Voeg de rijst toe samen met 200 ml water en de halve theelepel piment. Laat dit ca. 5 minuten even zachtjes koken.
7. Doe de zongedroogde tomaat vervolgens bij de rijst en pompoen in de koekenpan, samen met de gedroogde cranberry's en stukjesabrikoos.
8. Voeg handje voor handje de spinazie toe samen met de tijm.
9. Breng dit weer aan de kook en op smaak met peper, zout en een snufje kaneel.
10. Kook dit tot de rijst gaar is en al het vocht verdampt is waardoor de vulling niet te vochtig is.
11. Schep de rijst in beide uitgeholde kanten van de pompoen en druk de helften op elkaar. Je kunt hem eventueel inbinden met wat keukentouw.
12. Smeer de pompoen in met olijfolie en verdeel er naar smaak peper en zout over.
13. Pak de pompoen in met aluminiumfolie en zet hem vervolgens 2 uur in de oven.
14. Na de oventijd laat je de pompoen nog een kwartiertje uit de oven ingepakt

in het aluminiumfolie en hierna kun je de pompoen voorzichtig uitpakken en in plakken snijden. Eet smakelijk!

Ja, dat was het nu wel weer genoeg.

Gewoon een aantal wetenswaardigheden waar de ervaren tuinder eigenlijk alles al van weet. De nieuwelingen kunnen hier en daar wel wat van opsteken.

Ideeën voor een volgende Nieuwsbrief, een eigen bijdrage of zo? Dat kan natuurlijk en is van harte welkom. Heb je iets gezien in de tuin? Heb je een mooie foto van de tuin? Mail het maar naar mij, dan wordt het geplaatst.

Groenten,
Theo

